

at sige, at da vil alene Mængden gøre, at det hele bliver betydningsløst, man kan ikke finde denne enkelte Hansen-Vise, som man nu er blevet optændt af Interesse for.

Det er altsaa aabenbart ligefrem en Nødvendighed at skride til en Aflastning af Bibliotekerne, og det er hensigtsmæssigt i alt Fald delvis at gøre det paa den Maade, at Afleveringspligten ændres. Man kunde ganske vist ogsaa tænke sig det gjort saadan, at alt uden videre ligesom før afleveres til Bibliotekerne, og saa bliver det Bibliotekets Sag at udsortere det, som man nu mener, man ikke vil opbevare. Men det, der paa den Maade blev udsorteret, maatte saa tilintetgøres, Boghandlere eller Forlæggere vilde ikke være tjent med, at man nyttiggjorde det og derved paa en Maade paaførte dem en Konkurrence. Det maatte tilintetgøres, og der vilde være noget utiltalende i, at Bibliotekerne saadan ligefrem skulde ødelægge store Dele af det, der blev sendt ind til dem, navnlig da, naar Talen er om Bøger.

Selve Afleveringspligten, dens juridiske eller moralske Berettigelse, bliver der ikke rørt ved her; den gælder i de fleste Lande, og der er neppe heller hos os stærk Grund til at tage den op til Overvejelse nu. Det er kun Omfanget af denne Pligtaflevering, som Loven tilsigter at foretage Ændringer i. Bestemmelsen gaar her særlig ud paa, at Undervisningsministeriet skal være berettiget til ved Cirkulære eller Bekendtgørelse at fritage visse Grupper af Tryksager fra Aflevering. Det er sikkert ogsaa hensigtsmæssigt, at en saadan Fritagelse følger af en ministeriel Bekendtgørelse, ikke af en Lovbestemmelse for hver særlig fritagen Gruppe. Det er ikke usandsynligt, at ændrede Forhold kan gøre det ønskeligt at foretage ret hyppige Ændringer i saadanne Bestemmelser, saa hyppige, at det vilde være ubekvemt at skulle ulejlige Lovgivningsmagten hver Gang. Og da der kun bliver Tale om at indskrænke Afleveringspligten, ikke om at udvide den, kan det formentlig heller ikke volde Betæneligheder at overlade den nærmere Ordning til Administrationen.

Som noget af det betydningsfuldeste i Lovforslaget skal jeg nævne Bestemmelserne i § 1, hvorefter der skal afleveres 3 Eksemplarer af trykte Sager. Efter Loven af 1902 skulde der afleveres 4 Eksemplarer, idet det kgl. Bibliotek skulde have 2. Denne ændrede Bestemmelse betyder altsaa, at det kgl. Bibliotek fremtidig kun faar 1 Eksemplar, at dette Biblioteks Dubletteksemplar udgaar, og det vil igen betyde en meget væsentlig

Besparelse. Det kan naturligvis ogsaa komme til at betyde, at Biblioteket i en Del Tilfælde maa anskaffe, købe et nyt Eksemplar af en Bog, som f. Eks. er blevet slidt op ved Brug paa Læsesalen. Dér har man hidtil kunnet ty til den Reserve, man havde i Dubletteksemplaret, men den Fordel opvejes sikkert i høj Grad ved, at man nu bliver fri for at skaffe Plads til alle de Dubletteksemplarer, som man ikke har Brug for og heller ikke fremtidig faar Brug for. Bestemmelserne herom suppleres saa af § 7 i Lovforslaget, der siger, at det kgl. Bibliotek har Ret til vedblivende at faa to Eksemplarer af de større sammenhængende Værker, der er paaibegyndt, men endnu ikke er afsluttet.

Endelig maa der tages Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med de Dubletteksemplarer, som Biblioteket nu har. Det vilde sikkert ikke være rigtigt, om man afleverede dem til Biblioteker eller Bogsamlinger her i Landet, idet de, der har afleveret dem, Forlæggerne, kunde gøre gældende, at man derved paaførte dem en Konkurrence, de kunde føle sig brøstholdne over. Derimod vil der neppe kunne gøres Indvending imod, at saadanne Dubletteksemplarer gives til danske Biblioteker eller Bogsamlinger udenfor Landets Grænser — navnlig Amerika kunde man tænke paa her, og eventuelt kunde der ogsaa være Tale om at sende dem til Bogsamlinger paa Færøerne og i Grønland.

Dernæst vil der komme en meget betydelig Pladsbesparelse ved, at Ministeriet, hvis dette Lovforslag ophøjes til Lov, vil udelukke visse Grupper af Tryksager fra Afleveringen. Jeg skal her nævne uforandrede Oplag af en Bog. Det er jo blevet ret almindeligt, at Forlæggere udgiver andet og tredie Oplag af en Bog, naar en Del Eksemplarer er udleveret, uden at der foretages mindste Forandring i Bogen, og uden at det i Virkeligheden er et nyt Optryk — der kan ligge en Slags Reklame deri. Saadanne uforandrede Oplag udelukkes for Fremtiden fra Pligtaflevering og dermed fra Opbevaring i Biblioteket. Det samme gælder Særudgaver af en Avis, som blot har faaet et andet Hoved, medens hele Indholdet er det samme som i Hovedbladet. Endelig vil der blive udelukket en hel Del Grupper af Smaatryk. Herom skal jeg henvise til de Bemærkninger, der ledsager Lovforslaget.

Endnu en betydningsfuld Ændring vil der ske ved Lovforslagets Vedtagelse. Det paatænkes nemlig at indføre Rekvisition i Stedet for Pligtaflevering ved Universitetsbiblioteket og maaske tillige ved Statsbiblioteket i Aarhus. Biblioteket faar altsaa Ret til at rekvirere hos Forlæggerne de